

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
SO-III.431.3.2021

Olsztyn, 26 marca 2021 r.

Pan
Maciej Leszczyński
Burmistrz Jezioran
Plac Zamkowy 4
11-320 Jeziorany

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę problemową przeprowadzono w Urzędzie Miejskim w Jezioranach, (NIP 7393840449, REGON 000530293), z siedzibą pod adresem: pl. Zamkowy 4, 11-320 Jeziorany, w którym siedzibę ma Urząd Stanu Cywilnego w Jezioranach.

W okresie objętym kontrolą oraz w dacie czynności kontrolnych funkcję Burmistrza Jezioran (kierownika jednostki kontrolowanej) pełnił pan Maciej Leszczyński, który na stanowisku pozostaje od 21 listopada 2018 r.

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1) Anna Chojnowska – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 2/2021 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnych upoważnień do kontroli nr FK-IV.0030.27.2021 z 27 stycznia 2021 r. oraz z 2 marca 2021 nr FK-IV.0030.67.2021 wydanych przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego

2) Beata Mamińska-Pietrzak – starszy inspektor wojewódzki, członek zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 14/2021 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnych upoważnień do kontroli nr FK-IV.0030.26.2021 z 27 stycznia 2021 r. oraz z 2 marca 2021 nr FK-IV.0030.66.2021 wydanych przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Kontrolę rozpoczęto 12 lutego 2021 r., a czynności kontrolne zakończono 10 marca 2021 r.

Kontrola została wpisana przez kierownika jednostki do książki kontroli urzędu pod nr 1/2021.

Przedmiotem kontroli była realizacja w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. przez Urząd Stanu Cywilnego w Jezioranach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk.

Kontrolę problemową przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) w związku z art. 6 ust. 1 oraz art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 463 ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 10 ze zm.).

Kontrola została przeprowadzona w trybie zdalnym, zgodnie z procedurami określonymi w zarządzeniu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 145 z 8 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedury kontroli zdalnej.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Zgodnie z procedurą określoną w zarządzeniu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 145 z 8 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedury kontroli zdalnej, ustalenia kontrolne zostały oparte na przekazanej przez jednostkę kontrolowaną za pośrednictwem platformy ePUAP uwierzytelnionej elektronicznie dokumentacji (m. in. dokumentów dotyczących zatrudnienia pracowników realizujących ww. zdania, akt spraw wytypowanych do badania oraz fotografii lokalu urzędu stanu cywilnego i ksiąg stanu cywilnego).

W wyniku przeprowadzonej kontroli dokonano następujących ustaleń:

1. Organizacja Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach.

Zgodnie z obowiązującym w okresie objętym kontrolą Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Jezioranach, ustanowionym zarządzeniem Burmistrza Jezioran Nr 12/2020 z 14 lutego 2020 r. (ze zmianami) sprawy związane z rejestracją stanu cywilnego oraz zmianą imion i nazwisk należą do zakresu zadań samodzielnego stanowiska kierownika urzędu stanu cywilnego oraz jego zastępcy (§ 50 oraz 52 ww. regulaminu urzędu). Kierownicy podlegają służbowo Burmistrzowi (§ 21). Z załączonego do Regulaminu schematu organizacyjnego jednostki kontrolowanej wynika jednak, iż Urząd Stanu Cywilnego podlega pod Sekretarza Miasta.

Z ustaleń kontroli wynika, iż zadania w obszarze rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk realizuje pani Danuta Boradyn, pełniąca funkcje Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach od 29 grudnia 2007 r. Wymieniona osoba posiada odpowiednie wykształcenie i staż pracy w administracji publicznej określone w art. 8 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (dalej jako „p.a.s.c.”). Jak ustalono obecnie oraz w okresie kontrolnym na stanowisku Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach zatrudniona była pani Maja Wojtkiewicz (umowa o pracę z 07.01.2020 r.). Z dokumentacji kontroli wynika, iż Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach również spełnia wymogi ustawowe, co do zatrudnienia określone w powołanym przepisie.

Z zakresów czynności ww. pracowników wynika, iż podczas nieobecności Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach, pani Danuta Boradyn, zadania w zastępstwie wykonuje Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach, pani Maja Wojtkiewicz. Przy czym należy zauważyć, iż zakres czynności Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach jest z 2010 r. i nie uwzględnia regulacji określonych w ustawie Prawo o aktach stanu cywilnego z 28 listopada 2014 r., która weszła w życie z dniem 1 marca 2015 r. Zakres czynności ww.

pracownika powinien zostać zaktualizowany. Niemniej powyższe nie miało wpływu na merytoryczne wykonywanie zadań objętych kontrolą.

Warunki lokalowe – jak ustalono na podstawie przekazanej dokumentacji fotograficznej, pomieszczenia Urzędu Stanu Cywilnego znajdują się w siedzibie budynku Urzędu Miejskiego w Jezioranach, mieszczącego się przy placu Zamkowym 4 w Jezioranach. W skład lokalu wchodzi: pokój pracy, archiwum usc oraz sala konferencyjna (sala ślubów). Klienci przyjmowani są pojedynczo w pokoju pracy kierownika urzędu stanu cywilnego. Pomieszczenie, w którym przechowywane są księgi i akta zbiorowe wyposażone jest w higrometr, termometr oraz sprzęt gaśniczy. Sala konferencyjna, pełniąca również rolę sali ślubów umożliwia zawarcie związku małżeńskiego w formie uroczystej.

Księgi stanu cywilnego – stan techniczny dobry. Wszystkie księgi oprawione zostały w twarde oprawy. Księgi ustawiane są w archiwum urzędu stanu cywilnego, znajdującym się przy pokoju pracy kierownika urzędu stanu cywilnego, który zapewnia należyte ich zabezpieczenie przed uszkodzeniem, zniszczeniem, kradzieżą oraz dostępem osób trzecich. W Urzędzie Stanu Cywilnego w Jezioranach przechowywane są księgi rejestracji stanu cywilnego od 1946 r.

Akta zbiorowe - akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego przechowywane są w segregatorach. Segregatory nie są przepełnione, co umożliwia wpinanie wpływających dokumentów na bieżąco, bez groźby zniszczenia dokumentów. Dokumenty w aktach zbiorowych prowadzonych do aktów stanu cywilnego, które nie były gromadzone jako dokumenty elektroniczne, zostały oznaczone numerem oraz datą sporządzenia aktu, zgodnie z § 43 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1351).

2. Sporządzanie aktów stanu cywilnego.

2.1. Urodzenia

W okresie objętym kontrolą sporządzono 12 aktów urodzenia. Badaniem kontrolnym objęto 6 wybranych aktów. Na tej podstawie stwierdzono, że 5 aktów urodzenia zostało sporządzonych w trybie wynikającym z art. 104 p.a.s.c., tj. przeniesienia do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, będącego dowodem urodzenia i jego rejestracji za granicą, natomiast 1 akt urodzenia sporządzono na podstawie art. 99 p.a.s.c., tj. w formie czynności materialno-technicznej, zarejestrowano urodzenie, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego. Rejestracja ww. czynności dokonywana była, co do zasady bez zastrzeżeń, na podstawie oryginalnych dokumentów zagranicznych oraz ich tłumaczenia na język polski lub odpisu wielojęzycznego. Dokumenty stanowiące podstawę wpisania aktu zagranicznego do polskich ksiąg stanu cywilnego włączane były do akt zbiorowych. W sporządzonych aktach, w „adnotacjach” prawidłowo wpisywana była informacja o podstawie prawnej sporządzenia aktu lub rejestracji zdarzenia.

Ponadto stwierdzono, że we wszystkich sprawach przy transkrypcji aktów Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach dokonywał na wniosek zainteresowanych uzupełnienia danych na podstawie aktów stanu cywilnego rodziców sporządzonych w Polsce (np. aktu urodzenia lub małżeństwa). Na wniosku o dokonanie uzupełniania wpisanego do rejestru stanu cywilnego aktu zagranicznego, wnioskodawca dokonywał potwierdzenia odbioru odpisu

zupełnego wydawanego każdorazowo przez kierownika urzędu stanu cywilnego po dokonanych czynnościach, zgodnie z art. 37 ust. 8 ustawy p.a.s.c.

Ustalono jednak, iż w sprawie nr USC.5353.14.2020 (nr aktu 2814063/00/AU/2020/556275) tłumaczenie nie zostało dokonane przez tłumacza, przysięgłego języka rosyjskiego, a do wniosku załączono tłumaczenie aktu z kopii aktu urodzenia (nieprawidłowość). Z wyjaśnień Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach wynika, iż w tej sprawie uznał, że skoro do wniosku załączono oryginał aktu, to tłumaczenie można przyjąć z kopii tego dokumentu. Urzędnik przyjmujący wniosek nie zauważył natomiast faktu, że nie jest to tłumaczenie dokonane przez tłumacza przysięgłego. W ocenie kontrolujących powyższe skutkowało załatwieniem sprawy pomimo, że wymagane przepisami dokumenty nie zostały złożone właściwie. Za powyższe odpowiada Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach, pani Maja Wojtkiewicz, która jak wynika z dokumentacji realizowała sprawę.

Stwierdzono również, że w sprawie z wniosku nr USC.5353.4.2020, po rozpatrzeniu którego sporządzono akt nr 2814063/00/AU/2020/590135 do transkrypcji aktu przyjęto kopię aktu kanadyjskiego, potwierdzoną przez kanadyjskiego notariusza (nieprawidłowość). Natomiast zgodnie z art. 26 ust. 1 p.a.s.c., dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktu stanu cywilnego lub dokumenty złożone po sporządzeniu aktu stanu cywilnego stanowiące podstawę do dołączenia wzmianki dodatkowej do aktu stanu cywilnego lub stanowiące podstawę zamieszczenia przypisku przy innych aktach stanu cywilnego stanowią akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego. Natomiast ust. 2 podanego przepisu wskazuje, iż w aktach zbiorowych rejestracji stanu cywilnego gromadzi się dokumenty, które nie podlegają zwrotowi. Na wniosek osoby, która przedkłada zagraniczny dokument stanu cywilnego, można wydać ten dokument, po uprzednim sporządzeniu kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem przez kierownika urzędu stanu cywilnego, jeżeli wnioskodawca nie ma możliwości ponownego uzyskania tego dokumentu. Oznacza to, iż ustawodawca dopuszcza wyłącznie przyjmowanie przy rejestracji stanu cywilnego oryginalnych dokumentów, a tylko w wyjątkowych sytuacjach, po dokonaniu czynności, sam kierownik urzędu stanu cywilnego może wydać wnioskodawcy oryginalny dokument po uprzednim samodzielnym potwierdzeniu zgodności jego kopii i pozostawieniu jej w aktach zbiorowych. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach wskazał, że nieprawidłowość powstała w związku z dużym obciążeniem stanowiska pracy. W ocenie kontrolujących powyższe skutkowało załatwieniem sprawy na podstawie niewłaściwych dokumentów, z naruszeniem wskazanych przepisów ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego. Za powyższe odpowiada Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach, która dokonała transkrypcji aktu.

2.2. Małżeństwa

W okresie objętym kontrolą sporządzono 48 aktów małżeństwa. Wszystkie akty sporządzono w trybie zwykłym. Badaniem kontrolnym objęto 20 aktów.

Na tej podstawie ustalono, że w przypadku ślubów udzielanych przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach (10 przypadków) akty małżeństwa sporządzono na podstawie protokołu przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński. Oświadczenia zostały przyjęte w sposób określony w art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (dalej jako k.r.o.). Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach lub jego Zastępca przyjął oświadczenia w sposób prawidłowy. Podobnie zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa przyjmowane były prawidłowo. W dwóch przypadkach Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach udzielił ślubu poza lokalem urzędu stanu cywilnego. W sprawach tych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 2015 r. w sprawie opłaty dodatkowej za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego nupturienti wnieśli na konto urzędu gminy dodatkową opłatę w wysokości 1000 zł. W badanych sprawach nupturienti nie

występowali o wydanie zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed upływem miesiąca od dnia, kiedy złożyły kierownikowi urzędu stanu cywilnego zapewnienie. We wszystkich sprawach prawidłowo pobrano opłatę za sporządzenie aktu małżeństwa.

W jednej sprawie Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach sporządził akt małżeństwa nr 2814063/00/AM/2020/808136, który następnie unieważnił na podstawie art. 39a p.a.s.c. i sporządził kolejny akt nr 2814063/00/AM/2020/159731. Ze sporządzonej i załączonej do akt notatki zastępcy kierownika urzędu stanu cywilnego wynika, iż w akcie błędnie wpisano miejsce zawarcia małżeństwa. Z uwagi na to, iż z aktu nie wydano odpisu Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach po unieważnieniu aktu dokonał ponownej rejestracji małżeństwa w bazie usług stanu cywilnego. Zdaniem kontrolujących zastosowanie powyższego przepisu ustawy było nieprawidłowe, a akt powinien zostać sprostowany w trybie art. 35 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego (nieprawidłowość). Nieprawidłowość skutkowałą niezgodnym z ustawą ponownym zarejestrowaniem zdarzenia zawarcia małżeństwa oraz unieważnieniem pierwotnego aktu.

Ponadto z weryfikacji 10 aktów małżeństwa zawartych w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 k.r.o. (ślub konkordatowy) ustalono, że zgodnie z ustawą p.a.s.c. podstawą ich sporządzenia były zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Dokumenty te dostarczono do Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach każdorazowo w terminie określonym w art. 8 § 3 k.r.o. Na zaświadczeniach znajdują się daty wpływu zaświadczenia wystawionego przez duchownego do urzędu stanu cywilnego.

Po sporządzeniu aktów małżeństwa, kierownik urzędu stanu cywilnego każdorazowo dokonywał aktualizacji danych dotyczących stanu cywilnego osób zawierających małżeństwo w rejestrze PESEL. Jednocześnie stwierdzono, iż w akcie nr 2814063/00/AM/2020/318025 nieprawidłowo zarejestrowano miejsce zawarcia związku małżeńskiego (nieprawidłowość). W akcie, jako miejsce zawarcia małżeństwa wpisano „Radostowo”, natomiast na zaświadczeniu proboszcza parafii w Radostowie jako miejsce zdarzenia widnieje „Studnica”. Powyższe było wynikiem omyłki kierownika urzędu stanu cywilnego sporządzającego akt i skutkowało koniecznością sprostowania aktu małżeństwa na podstawie art. 35 ustawy p.a.s.c. Jak wynika z wyjaśnień kierownika urzędu stanu cywilnego sprostowanie to zostało dokonane w dniu 8 marca 2021 r., a o zamiarze sprostowania powiadomiono osoby, których akt małżeństwa dotyczy. Analiza ww. aktu przez kontrolujących w BUSC potwierdziła jego sprostowanie.

Ponadto ustalono, że w trzech przypadkach w dacie kontroli (akt nr 2814063/00/AM/2020/928282, 2814063/00/AM/2020/106500, 2814063/00/AM/2020/638786) przy sporządzonych aktach małżeństwa, w danych przy akcie nie wpisano kraju urodzenia jednego z małżonków. Dane te zostały jednak uzupełnione jeszcze w trakcie czynności sprawdzających, dlatego też ujawnione uchybienie nie miało wpływu na ocenę końcową w tym obszarze.

2.3. Zgony

W okresie objętym kontrolą sporządzono 44 akty zgonu, z czego badaniem objęto 20 aktów sporządzonych w trybie zwykłym oraz 1 akt sporządzony w trybie szczególnym.

Akty zgonu, które zostały sporządzone przez kierownika urzędu stanu cywilnego lub jego zastępcę zostały sporządzone prawidłowo, w terminie określonym w art. 92 ustawy p.a.s.c., na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu. W jednym z aktów – nr 2814063/00/AZ/2020/282371 zamiast danych wynikających z karty zgonu (daty i godziny zgonu) zamieszczono informacje o dacie znalezienia zwłok. Po prawie roku, prawdopodobnie przy przygotowywaniu dokumentów do kontroli kierownik urzędu stanu cywilnego zauważył błąd

i sprostował dane na podstawie informacji zawartych w aktach zbiorowych. Ze względu na sprostowanie aktu przed ich oceną przez kontrolujących nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Do małżonki oraz dzieci osoby zmarłej wysłano powiadomienie o sprostowaniu.

Ponadto stwierdzono, że w akcie zgonu nr 2814063/00/AZ/2020/147725, w danych ojca zapisano „BRAK DANYCH”. Natomiast zgodnie z § 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 9 lutego 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego w przypadku, gdy nie jest możliwe ustalenie danych podlegających zamieszczeniu w akcie stanu cywilnego, pola nie wypełnia się (uchybiecie).

Ustalono, że w jednej sprawie akt zgonu sporządzono na podstawie art. 104 p.a.s.c. Dotyczyło to zgonu mającego miejsce na terenie Wielkiej Brytanii. Dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktu włączono do akt zbiorowych, a w rubryce „Adnotacje” zamieszczona została prawidłowa podstawa prawna wpisania aktu do rejestru. W sprawie tej wnioskodawczyni wykazała interes prawny. Akt został również uzupełniony. Wnioskodawczyni po dokonaniu czynności otrzymała zupełny odpis wpisanego aktu zgonu.

3. Czynności materialno-techniczne nieskutkujące sporządzeniem aktu, dołączanie wzmianek dodatkowych do aktów oraz przyjmowanie oświadczeń.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach lub jego zastępca dokonał łącznie 35 czynności materialno-technicznych nieskutkujących sporządzeniem aktu stanu cywilnego (teczka USC.5352) oraz 2 czynności unieważnienia aktu lub wzmianki. Badaniem objęto 10 wybranych spraw:

- sprostowanie aktu stanu cywilnego na podstawie art. 35 p.a.s.c. – 4 sprawy;
- uzupełnienie aktu na podstawie art. 37 p.a.s.c. – 4 sprawy;
- unieważnienie aktu na podstawie art. 39a p.a.s.c. – 1 sprawa;
- unieważnienie wzmianki – 1 sprawa;

Z badanej próby wynika, iż zmiany w aktach stanu cywilnego (sprostowania, uzupełnienia, unieważniania) dokonywane były, co do zasady prawidłowo i we wszystkich zbadanych sprawach do aktów zostały dołączone stosowne wzmianki dodatkowe. W przypadku sprostowania lub uzupełnienia aktu na wniosek, po dokonanej czynności kierownik urzędu stanu cywilnego lub jego zastępca każdorazowo wydawał odpis zupełny aktu. Podstawę sprostowania lub uzupełnienia aktów stanowiły inne wcześniejsze akty stanu cywilnego sporządzone w Polsce.

W sprawie nr USC.5352.35.2020 (**unieważnienie aktu**) Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach dokonał unieważnienia aktu małżeństwa przeniesionego z księgi papierowej do rejestru stanu cywilnego z błędem w nazwisku małżonków noszonym po zawarciu małżeństwa. W aktach znajduje się notatka Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach o zauważonym błędzie oraz informacja, że z aktu nie wydawano odpisów, dlatego też akt unieważniono na podstawie art. 127a p.a.s.c. i akt małżeństwa przeniesiono do BUSC ponownie z prawidłowo wskazanym nazwiskiem małżonków. Do spraw dotyczących sprostowania, uzupełnienia lub unieważnienia aktu kontrolujący nie mieli uwag.

Jednocześnie stwierdzono, że w sprawie nr USC.5352.29.2020 kierownik urzędu stanu cywilnego **unieważnił wzmiankę**, ponieważ błędnie podał podstawę wpisania aktu zgonu, tj. zamiast art. 39a p.a.s.c., wpisano art. 127a p.a.s.c. W akcie błędnie wpisano nazwisko rodowe żony osoby zmarłej. W tym przypadku działanie kierownika urzędu stanu cywilnego narusza zarówno przepis art. 40 p.a.s.c. jak i art. 39a tej ustawy, bowiem nie była to okoliczność uzasadniająca zastosowanie przepisów ustawy o unieważnieniu aktu (nieprawidłowość). Zdaniem kontrolujących zastosowanie powyższego przepisu ustawy było nieprawidłowe, a akt powinien zostać sprostowany w trybie art. 35 p.a.s.c. Kierownik Urzędu stanu Cywilnego w Jezioranach

wyjaśnił, że nie sprostowano aktu zgonu, ponieważ akt małżeństwa w/w był sporządzony w Urzędzie Stanu Cywilnego w Ostródzie pod numerem 66/1986. Powyższy akt przeniesiono do Rejestru Stanu Cywilnego dopiero w dniu 16 września 2020 r. Presja wydania prawidłowego aktu zgonu spowodowała taką decyzję, aby unieważnić akt zgonu i wydać wdowie prawidłowy odpis aktu niezbędny do pochówku męża. Chęć pomocy osobie zgłaszającej zgon nie usprawiedliwia jednak w ocenie kontrolujących błędnego zastosowania przepisów ustawy. Zgodnie, bowiem z art. 39 a p.a.s.c. akt może być unieważniony przez kierownika urzędu stanu cywilnego wyłącznie w razie błędnej rejestracji z przyczyn technicznych lub w wyniku niewłaściwego zastosowania funkcjonalności rejestru stanu cywilnego. Nieprawidłowość skutkowałą niezgodnym z ustawą ponownym zarejestrowaniem zgonu oraz unieważnieniem pierwotnego aktu. Odpowiedzialnym za tę nieprawidłowość jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach.

Ponadto kontrolą objęto sposób przyjmowania przez kierownika urzędu stanu cywilnego lub jego zastępcę oświadczeń wynikających z ustawy prawo o aktach stanu cywilnego oraz kodeksu rodzinno opiekuńczego. W okresie objętym kontrolą Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach lub jego zastępca przyjęli 6 oświadczeń o uznaniu ojcostwa. Kontroli poddano 3 sprawy nr 1, 3, oraz 5. Na tej podstawie ustalono, że wszystkie uznania ojcostwa zostały przyjęte przed sporządzeniem dla dzieci aktów urodzenia. Z czynności przyjęcia oświadczeń od rodziców kierownik urzędu stanu cywilnego lub jego zastępca sporządzali prawidłowy protokół, który w jednej sprawie (nr 1) został tego samego dnia przekazany pocztą do Urzędu stanu Cywilnego w Olsztynie, który był właściwy do sporządzenia akt urodzenia dziecka, natomiast w sprawie nr 5, w następnym dniu roboczym, również do Urzędu Stanu Cywilnego w Olsztynie. Z kolei w sprawie nr USC.5351.3.2020 protokół uznania ojcostwa został przyjęty przez Kierownika Urzędu stanu Cywilnego w Jezioranach w dniu 08.04.2020 r., a nadany pocztą dopiero w dniu 10.04.2020 r. tj. w drugim dniu roboczym, co stanowi naruszenie art. 63 ust. 3 ustawy p.a.s.c, gdyż powinno to nastąpić w następnym dniu roboczym, tj. 09.04.2020 r. - w czwartek (nieprawidłowość).

Z wyjaśnień złożonych przez kierownika urzędu stanu cywilnego wynika, że w tym czasie było bardzo dużo listów o podwyżce za śmieci, a także kwarantanna, która spowodowała, że nie wszystkie listy były o czasie noszone na pocztę celem wysyłki. Zdaniem kontrolujących w powyższej sprawie nie wywołało to negatywnych skutków, albowiem dla dziecka nie sporządzono jeszcze aktu urodzenia. Akt urodzenia dla dziecka został, bowiem sporządzony dopiero w dniu 19.04.2020 r. Jednodniowe opóźnienie przekazania protokołu uznania dziecka do właściwego urzędu stanu cywilnego było przypadkiem jednostkowym, dlatego też nie rzutującym na ocenę badanego zagadnienia. Pozostałe sprawy potwierdzają jednak, że w tym zakresie kierownik urzędu stanu cywilnego działał terminowo i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Jednocześnie ustalono, że w sprawie nr USC.5351.5.2020 Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach wydał na pisemny wniosek rodziców dziecka zaświadczenie potwierdzające uznanie ojcostwa, zgodnie z art. 63 ust. 9 i 10 p.a.s.c., do którego nie wniesiono uwag.

4. Wydawanie dokumentów z rejestru stanu cywilnego oraz innych zaświadczeń określonych w ustawie Prawo o aktach stanu cywilnego.

Badaniu poddano sposób załatwienia 20 z 451 przyjętych wniosków o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego (4,43% wszystkich spraw) – teczka USC.5362. Kontroli podlegały sprawy o wydanie odpisu, począwszy od nr 10, co dziesiąta według spisu spraw. Jak ustalono w 10 sprawach wydanie odpisu nastąpiło za pobraniem opłaty skarbowej. Odpisy wydawane były

osobom uprawnionym, w tym instytucjom jakim jak Sąd czy KRUS na podstawie pisemnego wniosku, na którym wnioskodawca zaznaczał kogo dotyczy akt oraz kwitował odbiór odpisu.

W sprawie nr USC.5362.80.2020 wnioskodawca wnioskiem z 24.02.2020 r. wystąpił do Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach o wydanie 3 odpisów skróconych aktów stanu cywilnego (AU i AZ). Na wniosku znajduje się adnotacja kierownika urzędu stanu cywilnego z 02.03.2020 r., iż wnioskodawca zrezygnował z odbioru odpisów. W aktach brakuje wezwania do opłaty, jak również pisemnego sposobu załatwienia sprawy, zgodnie z regulami kodeksu postępowania administracyjnego (art. 14 k.p.a.). Stanowiło to nieprawidłowość.

Z wyjaśnień kierownika urzędu stanu cywilnego wynika, iż wnioskodawca został poinformowany o konieczności dokonania opłaty skarbowej i jej wysokości przy składaniu wniosku. Nie dokonał jednak opłaty i nie zgłosił się po wnioskowane odpisy, zaś wnioskiem o ich wydanie wystąpił jego brat, który udostępnił telefon wnioskodawcy celem umożliwienia skontaktowania się z nim przez urzędnika w tej sprawie. Z ustaleń dokonanych w rozmowie telefonicznej wnioskodawca potwierdził kierownikowi urzędu stanu cywilnego, iż rezygnuje z odbioru wnioskowanych odpisów aktów, co spowodowało odstąpienie od pisemnego zawiadomienia wnioskodawcy o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania.

W ocenie kontrolujących powyższe nie wywołało negatywnych skutków dla wnioskodawcy, który składając wniosek posiadał stosowną informację w zakresie wymaganej opłaty za wydanie odpisu. Nie mniej taka praktyka załatwiania spraw powinna być wyjątkowa i wynikać ze szczególnych okoliczności. Organy administracji publicznej powinny załatwiać sprawy pisemnie. Zgodnie z art. 14 § 2 k.p.a. *„sprawy mogą być załatwiane ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2019 r. poz. 123 i 730) lub za pomocą innych środków łączności, gdy przemawia za tym interes strony, a przepis prawny nie stoi temu na przeszkodzie. Treść oraz istotne motywy takiego załatwienia powinny być utrwalone w aktach w formie protokołu lub podpisanej przez stronę adnotacji”*. W tej sprawie trudno jednak przyjąć, iż przesłanki odstąpienie od zasady pisemności zostały spełnione.

5. Przenoszenie aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 i 2 p.a.s.c. przeniesienie aktu stanu cywilnego sporządzonego w księdze stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego (BUSC) polega na zamieszczeniu w rejestrze treści aktu z chwili jego sporządzenia w zakresie wymaganym w niniejszej ustawie oraz wzmianek dodatkowych, przypisków i informacji zawartych w rubryce „uwagi”.

Kontroli poddano 20 z 1039 aktów przeniesionych z ksiąg papierowych do rejestru stanu cywilnego prowadzonego w formie elektronicznej, co stanowiło 4,39% wszystkich migrowanych w okresie kontrolnym aktów. Na tej podstawie stwierdzono, że akty były przenoszone (migrowane do BUSC) prawidłowo, w zakresie danych wymaganych obecnie obowiązującą ustawą. Ponadto każdorazowo uzupełniano dane pod aktem i wpisywano przy akcie, w księdze papierowej wzmiankę o przeniesieniu aktu do rejestru oraz nr aktu w BUSC. Niemniej w zakresie migracji do dwóch spraw wniesiono uwagi, tj.:

- akt nr 2814063/00/AU/1950/882847 (historyczny nr aktu 9/1950). W danych aktu brakuje imienia i nazwiska ojca. Z boku jest przypisek o danych ojca. Przy migracji dane te wpisano w rubrykę „dane ojca”.

- akt nr 2814063/00/AM/2013/503710 (historyczny nr aktu 20/2013). W akcie papierowym brakuje nazwisk rodziców (wymazane korektorem), a w akcie przeniesionym do BUSC nazwiska rodziców są i różna jest ich pisownia (dane w akcie dotyczą cudzoziemca).

Powyższe 2 przypadki migracji zostały dokonane niewłaściwie, niezgodnie z aktami pierwotnymi (nieprawidłowość). Powyższe było działaniem kierownika urzędu stanu cywilnego

migrującego akty. Z wyjaśnień złożonych w toku kontroli wynika, iż dokonując migracji aktu urodzenia nr 9/1950 (numer historyczny) wpisano imię i nazwisko ojca sugerując się punktem 5 aktu, który wskazuje, że zgłoszenia urodzenia dziecka dokonał ojciec. W ocenie kontrolujących powyższe akty został przeniesiony do rejestru stanu cywilnego niewłaściwie i powinien zostać unieważniony na podstawie art. 127a ustawy.

Natomiast w sprawie aktu nr 20/2013 (numer historyczny), jak wyjaśnił Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach nazwiska rodziców mężczyzny wpisano omyłkowo. W akcie urodzenia mężczyzny figurują nazwiska rodziców, których pisownia nie jest jednolita. Kierownik urzędu stanu cywilnego wskazał, iż akt zostanie unieważniony na podstawie art.127a ustawy i ponownie przeniesiony do rejestru stanu cywilnego (BUSC)

W ocenie kontrolujących powyższe uwagi, dotyczące 2 przypadków na 40 badanych spraw wskazują na incydentalność błędów w tym zakresie, które skutkowały koniecznością unieważniania aktów i ponowną ich migracją.

6. Prowadzenie postępowań w sprawie zmiany imienia i nazwiska.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach wydał 4 decyzje o zmianie imienia lub nazwiska. Wszystkie decyzje zostały rozpatrzone pozytywnie.

Weryfikacji poddano 2 sprawy, nr USC.5355.1.2020 oraz nr USC.5355.5.2020. Na podstawie analizy powyższych spraw ustalono, iż:

Ww. sprawy dotyczyły zmiany imienia lub nazwiska. W sprawach tych wnioski były umotywowane i wskazywały na ważne względy uzasadniające zmianę. Jednocześnie stwierdzono, że wydając decyzje w powołanych sprawach organ odstąpił od uzasadnienia zgodnie z dyspozycją art. 107 § 4 k.p.a. Ponadto w sentencji decyzji jako podstawę prawną jej wydania prawidłowo powołano art. 4 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska oraz art. 104 k.p.a. Decyzję w sprawach doręczono stronie za pośrednictwem poczty przesyłką poleconą ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru lub też osobiście w siedzibie urzędu stanu cywilnego. Do akt postępowania sporządzone zostały metryki spraw. Zmiany dotyczące imienia i nazwiska wynikające z wydanych przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach decyzji zostały prawidłowo zarejestrowane w rejestrze PESEL, w rekordach osób, których dotyczyły.

Stwierdzono przy tym, że w przedmiotowych decyzjach ręczne dopisywano (już po doręczeniu decyzji stronie), datę wykonalności, co zdaniem kontrolujących stanowi ingerencję w treść dokumentu (nieprawidłowość).

Z wyjaśnień kierownika urzędu stanu cywilnego wynika, iż miało to na celu wskazywanie kierownikom innych urzędów stanu cywilnego, do których przekazywano decyzję datę jej wykonalności, co w danym momencie wydawało się prawidłowe, zważywszy, iż jest to praktykowane również przez innych kierowników urzędu stanu cywilnego. Zdaniem kontrolujących powyższa praktyka jest nieprawidłowa i powinna zostać wyeliminowana. Takie przypadki były już faktycznie stwierdzane w innych urzędach stanu cywilnego i każdorazowo były oceniane przez kontrolujących, jako działanie niewłaściwe.

Decyzje podpisane zostały przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach, który jak wynika z zakresu czynności jest upoważniony przez Burmistrza do wydawania decyzji z zakresu Urzędu Stanu Cywilnego. W ocenie kontrolujących, choć nie budzi wątpliwości fakt, iż Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach jest, zgodnie z ustawą o zmianie imienia i nazwiska uprawniony do podpisywania decyzji w kontrolowanym obszarze, to w ocenie kontrolujących upoważnienie to powinno zostać doprecyzowane poprzez wskazanie rodzaju spraw. Sformułowanie w zakresie „Urzędu Stanu Cywilnego” nie jest właściwe i może budzić wątpliwości.

Reasumując, za wszystkie opisane w badanym obszarze nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialność ponosi Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jezioranach lub jego zastępca. Z udzielonych wyjaśnień i ustaleń kontroli wynika, że najczęściej przyczyną ich powstania była błędna interpretacja przepisów prawa w zakresie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego lub też omyłki, niedopatrzienia.

Do ustaleń kontroli, przedstawionych kierownikowi jednostki kontrolowanej w projekcie wystąpienia pokontrolnego, nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Przyjmowanie do wniosków o dokonanie transkrypcji aktu zagranicznego do rejestru stanu cywilnego wyłącznie oryginalnych dokumentów potwierdzających zdarzenie oraz ich tłumaczeń dokonanych przez tłumaczy przysięgłych z oryginalnych dokumentów, a nie z ich kopii.
2. Sporządzanie aktów małżeństw i zgonów, z zachowaniem szczególnej staranności, co do danych zamieszczanych w akcie, a w przypadku powstałych błędów właściwe stosowanie przepisów art. 35 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.
3. Właściwe stosowanie zapisów § 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 9 lutego 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego w przypadku, gdy nie jest możliwe ustalenie danych podlegających zamieszczeniu w akcie stanu cywilnego.
4. Przekazywanie protokołów przyjętych oświadczeń z zachowaniem terminu określonego w art. 63 ust. 3 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.
5. Zachowanie szczególnej staranności przy migracji aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego oraz wyeliminowanie stwierdzonych w tym zakresie błędów.
6. Każdorazowe pisemne załatwienie spraw w zakresie wydawania odpisów aktów stanu cywilnego, zgodnie z regułami kodeksu postępowania administracyjnego (art. 14 k.p.a.).
7. Unieważnienie błędnie przeniesionych do rejestru stanu cywilnego aktów nr 2814063/00/AU/1950/882847 oraz nr 2814063/00/AM/2013/503710 i ponowne ich zmigrowanie do BUSC, zgodnie z uwagami zawartymi w pkt 5 wystąpienia .
8. Wyeliminowanie praktyki zamieszczania w decyzjach o zmianie imienia lub nazwiska informacji o dacie jej wykonalności.

Proszę Pana Burmistrza o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO - MAZURSKI
Artur Henryk Chojecki
/podpis elektroniczny/